

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelyen, hova egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilatkozatok, stb. írtatandók.

NYILATKOZÁSOK soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyházas garmond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden bejelentésnél 30 krajczár helygédíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Szekelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Szekelyföld“ kiadóhivatala.

A kolera.

Az újabb jelentések szerint már kétségtelen, hogy a magyar fővárosban az ázsiai kolera kiütött. Most tehát többé nem lehet titkolni a bajt. A kolera a „legsötétebb Terézváros és Lipótváros“ azon külső részein lépett föl, ahol szüntelen Dunavíz iszik a szegény munkásnép.

Nem haragszunk azért, hogy a közhatóságok a meddig lehet titkolják, vagy legalább kétségessé teszik a valóságot. A kolera-epidemiától a lakosságot helyes megkímélni, mivel tudva van, hogy a panik egyengeti útját a járvány terjedésének. De ha már itt van Oroszország emberölő ajándéka, akkor nem szabad kétségben hagyni a lakosságot.

Itt sok ezer ember életéről van szó, mint hogy a szomorú sejtelen valósággá lett, sietni kell mindenkit a segítségre és védekezésre

fölszólítani. Gyöngíteni kell a veszedelmet s utját kell állítani terjedésének; hogy Budapest Hamburg sorsára ne jusson. Ez pedig csak úgy lehetséges, hogy ha a járványról nem csak a hatóságok fejei tudnak, hanem közegei is és a lakosság is. Hamburgban is az volt a baj, hogy az erélyes védekezés elkésztett s a humánus társadalom segítsége — pedig ez nem megvetendő — akkor szervezkedett és és kezdett működni, a mikor már százankint haltak az emberek.

Mert nézzünk körül, harag és bosszúság nélkül — pedig volna rá nagy okunk — hogy mi van és mi nincs, ami a kolera ellen való védekezésben jó volna.

Mindenekelőtt van egy kétségbeeső vízvezetékünk, mely rövid idő múlva valóságos kolera-vezetékévé fog átalakulni. Fölteszszük, hogy a szűrőkészülékeket a kolera-veszély hallatára kijavították s azóta a legnagyobb gonddal tisztogatják. Azonban a külvárosok jó része szüntelen vizet kap. Évtizedes mulasztás fogja most megboszulni magát — másokon s nincs most vigasztalás abban sem, hogy a belügyminiszter éppen a járvány jelentkezésének napján küldötte le a fővárosnak a káposztásmegyéri kutakra alapított új vízművek jóváhagyott tervét.

Ez a vízvezeték most a legnagyobb bajunk, amihez képest minden más csak semmi. Mint Hamburgban az Elba vize, itt a Duna vize hordja szét a bacillusokat s hiába telik meg nálunk is a levegő karbol-szaggal, amikor a kolera a vízvezeteki csapon át kapjuk házukba.

Rossz vízvezeték tehát van; de nincs, ami ennek veszedelmét a nagy tömeg között közbülsőirhetné. Jómódu ember Pasteur-féle vagy másféle szűrőkészülékert tart, vagy ami még jobb, forralt és lehűtött vizet iszik otthon is, a vendéglőben, kávéházban is. Vagy iszik bort és savanyu vizeket. De mit tegyen

a szegényebb ember és a köznép, mely többnyire az utcán, gyakrabban, műhelyekben stb. keresi kenyerét? Hamburgban — az igaz, hogy ott is elkésve — elzárták a legveszedelmesebb közutakat s nagy üstökben a hatóság forralta a vizet ingyen a köznépeknek.

Van-e nálunk nyilvános forraló készülékekről gondoskodás? Nincsen.

Eszében sem volt eddig senkinek, holott már egy évtized óta tudva van, hogy a kolera nem érintési ragály, hanem a vízzel és nedves tárgyakkal terjedő bacillózis betegség s a gyomorban és belekben fogamzik meg az ital és táplálék útján.

Minden erőt meg kell tehát feszíteni arra, hogy a köznép ingyen kapjon forralt vizet, legelsősorban ott, ahol a munkások tömegesen dolgoznak. A gyáros és gőzmalom urak stb. hatósági erővel szoríttassanak forralt vízkészlet előállítására.

Ugyanigy az iskolák, ha be nem zárják. Hic Rhodus, hic salta!

A hatósági intézkedéseket máskülönb nem kicsinyeljük. Az elemi dolgokról gondoskodva van.

Vannak kolera-kórházak, kolera-kecsik, talán kijelölt kolera-orvosok is. A piaci rendőrség is szigorúbb — talán. A misera plebs, ha nem is kap forralt vizet, de legalább tömegszállításait megszüntetik s ad hoc barakba küldik lakni. Bizonyára van gondoskodva a halottak eltemetéséről is.

A fő, a mit eddig hatóságilag tettek, mindenesetre a karbolozás. — Ennek hatása ugyan bizonytalan. Hamburgot hiába árasztották el karbol-gőzzel; a madarakat ezzel kikergették belőle, de a kolera nem.

Mindenesetre szép az is, a mit Budapest a kolera-félelem idejében tettek, de most, a mikor itt van a kolera, mindez elenyészőleg csekély.

A belügyminiszternek kell megragadnia

A „Szekelyföld“ tárczája.

Innen-onnan.

Hová lesz az arany? Egy francia tudós — így beszéli a „Gil Blas“ — már hosszabb ideig azon kérdés megoldásával foglalkozik, hogy a föld nemes erői hová lesznek. Statisztikai számítás alapján kimutatta, hogy az amerikai orvosok évenként 800 kg. aranyat használnak fel lyukas fogak plombázására. Az elhasznált arany mennyiség értéke 2½ millió frank. Tehát 800 kg. arany az emberek elhalálozásával; a lyukas fogakkal együtt visszajut ismét a földbe. Ha ez még három századig így tart, akkor Észak-Amerika temetőiben 750 millió frank értékű arany lesz felhalmozva, mely pedig igen közel áll az amerikai Egyesült Államokban jelenleg forgalomban levő arany pénz mennyiségéhez.

Sodronyüveg. Az üvegipar terén kétségen kívül az újkor legfontosabb találmánya a sodronyüveg, azaz egy oly üveg, amely még folyós vagy alakítható állapotban fém- vagy sodronybetéttel lett ellátva. Ezen sodronyüveg sajátosságai a leg-

nagyobb mértékben meglepők. Míg egy közönséges üveglap a nyílt tűznek kitéve, néhány perc alatt összeomlik, addig a sodronyüveg a legszélsőségesebb hőmérsékletváltozást, sőt a nyílt tüzet is kiállja, anélkül, hogy összetörné. Sőt kiállja, ha nagyon felhevített állapotban hideg vízzel leöntjük. Az ezáltal benne keletkezett szakadások és hasadások dacára nagy tartósságából mit sem veszít, mert az üveg a sodronybetéttel megtartja benső összeköttetését. Ezen előnyös sajátosságok és nevezetesen a hirtelen törés elleni teljes biztonság a sodronyüveget sok technikai célra igen értékesé teszik. Minthogy álló edényeket is készíthetünk sodronybetéttel, azért ezen üveg a vegyi iparra nagy fontossággal bír, és igen ohajtandó dolog, hogy ebben az irányban minél előbb tétessenek kísérletek. A sodronyüveg építészeti célokra, nevezetesen tető- és padló üvegre használható, mivel sokkal nagyobb az ellenállása, mint a tábla- és nyersüvegé és kisebb vastagságban is, folytonos igénybevételénél, csak a sodronyháló elszakadása után törhető szét. Ennélfogva használható a sodronyüveg felső világító ablakokra a sodronyvédőrács mellőzésével, miáltal egyrészt megtakarítást eszközölünk, másrészt meg a különböző bajokon, melyeket a rács megerősítése, tisztán tartása és megrozsdásodása okoz, segítünk. A sodronyüveg bizonyos fokig védelmet biztosít be-

törések ellen, mert sem gyémánttal el nem metszhető, sem más közönséges eszközökkel nagy zaj nélkül be nem zúzható. A sodronyüveg bizonyos mértékben az úgynevezett „keményüveg“ kiegészítője, mely kis vastagság mellett is nagyon tartós, miért is számos gépgyárban és vasutnál lámpákhoz és jelző táblák gyanánt használják. A sodronyüveg, mely csak 8—10, 15, 20, 25 mm. vastagságban készíthetik, célszerűen használható oly tárgyak üvegezésére, melyeknél nagy és igen erős táblák kívántatnak meg.

Jézus legújabb sirja. Az angol sajtóban Henry A. Campbell és John Murray, a híres könyvkiadó cég, aláírasokat gyűjtene Jézus első sirjának a megvételére. A 4 acre területű földdarabért pottom 80 ezer frankot követelnek a telek mostani tulajdonosai. Ehhez járul még 40 ezer frank egyéb költség (a kert szépítése, kerítés stb.), úgy, hogy 120 ezer frankot kell azért adni, hogy a keresztény vallás alapítójának első, igazi sirja az anglikán egyház tulajdonába menjen. De vajon igaz-e az a hír? Erre Laurence Olifant „Haita“ című könyvében leírva a sirboltot, mely hat holttestnek is helyet adhatna, nem felel határozottan. Gordon tábornok, ki mielőtt Chartumba ment, ott időzött, a sirt Jézus valódi sirjának tartja. Ezt az a körülmény is támogatja, hogy ez az egyedüli sir

a vezető szerepet. A mi hiányzik, gyorsan és erőiesen pótolni, ha kell, rendkívüli hatalommal.

Szervezni kell a kolera-bizottságokat azonnal. S a mi eddig jóformán elmaradt, népszerű nyelven tömegesen és gyakran kiragasztott plakátokban terjeszteni el a kolera elleni védekezés kis katekizmusát, de gyorsan és a mi fő: okosan.

Egy dolgot pedig — a mire eddig talán senki sem gondolt — különösen ajánlunk. A városligeti artézi kut tömördek meleg ásványos vizet ad naponként. Gazdag emberek pénzért veszik fürdőviznek, sőt a vendéglőkben palackokban is árulják ásványviz gyanánt. Sokan lehűtve ivóvíz gyanánt iszzák.

Haladéktalanul gondoskodni kellene, hogy a köznép forralt víz helyett a városligeti artézi kut vizéből kaphasson. Nem vagyunk ugyan rá elég kompetensek, hogy ennek mint ivóviznek az értékét fölbecsüljük, de mivel igen sokan iszzák, addig is, a míg a forralt víz hatáságilag szétosztható lenne, az artézi kut vizét kellene hatásági eszközökkel tömegesen szállítani az inficiált városrészekbe s ott ingyen, vagy csekélységért szétosztani. Különösen pedig az iskolákban kellene lehűtött artézi vizet használni, az iskolai vízvezeték teljes elzárása mellett.

Azonfelül hol van a társadalom segélye? A Jószi, a Felebarátok, Nőegyletek, s a többi jótékony intézetek, ha vala, úgy most szólintassanak a sorompók közé. Jelentkezzenek maguk a hatóság nál s a sok jótékony bálozás eredményét most értékesítsék.

Valamennyi közreműködők a forralt víz előállításában és szétosztásában. A legszegényebb népnek népkonyhákat kell nyitni, de hamar. Ha nagy lesz a kolera, éhínség is fog vele járni. A jótékony intézetek rendkívül sokat tehetnek éppen ott, a hova már nem ér le a hatóságok keze.

Más dolog és nagy kérdés, hogy miképpen lehetne a vidéket megmenteni a kolerától, ha mára fővárosban jelen is van. A nagy forgalom s különösen a Dunai vize kétségtelenül szanaszét viszi a bacilluszokat. A vidéki városok egyelőre vegyék szívükre, hogy bacillusmentes vízről gondoskodjanak s védekezzék mindenki, a hogyan képes. Fájdalom, a kolera itt találta a régi nyomorúságos közigazgatást s alig van remény arra, hogy ez képes legyen valamit ellene tenni.

A sajtó minden esetre most is megtette kötelességét jókor. A ki hírlapot olvas, a védekezés módját alaposan ismerheti.

Tudja, hogy a kolera nem érintés útján terjed, hanem étellel-itallal jut a belekbe. Tudja, hogy a tisztaság, a mértékletes, egy-

szertű élet menti meg legjobban. Hogy kezeit még a pénz olvasása után is meg kell mosnia. Hogy forralt vagy tiszta forrásvizet kell inni s óvakodnia kell a nyers gyümölestelektől, mint általában a nyers ételektől. Mindentől, a mi bacillust vihet a gyomrába.

Már most Isten kezében vagyunk. Nem következik, hogy mi is Hamburg sorsára jutunk; de a veszedelem itt van.

Mindenki legyen elővigyázatos és működjék közre a járvány elnyomása körül. Magát és családját is menti az, a ki a többieknek segít.

Az új pénz. A husz koronás aranyokból az első példányok, mint halljuk, október hó első felében ki fognak kerülni a körmöczbányai pénzverdeből. Az első husz koronás aranyat Wekerle miniszter Budapesten fogja ő felségének bemutatni, még pedig alkalmasint már a hét végén.

A millenniumi kiállítás. Lukács kereskedelmi miniszter leiratot intézett a fő- és székváros közönségéhez, melyben arról értesíti, hogy a kormány a millenniumi kiállítást a városligetben kívánja megtartani és e czélból felhívja a fő- és székváros közönségét, hogy a volt kiállítás területének egy részét bocsássa rendelkezésére. Együttal azt a reményét fejezi ki, hogy a kiállítás sikerének biztosításához a fő- és székváros a maga részéről is hazafias készséggel hozzá fog járulni, felhívja a miniszter a fővárost, hogy a kiállítás költségeihez, illetőleg a kockázati alap létesítéséhez, a mely alap legnagyobb részét ugyanis az állam fogja fedezni, a maga részéről is járulna hozzá. Meg kell jegyeznünk, hogy az 1885-iki országos kiállítás költségeihez a főváros a telkek stb. ingyen rendelkezésre bocsátásán kívül még 500,000 frtnyi segélyvel járult volt hozzá. A millenniumi nemzeti kiállítást rendező országos bizottság a kereskedelmi miniszter elnöke alatt s az illetékes miniszter urak, valamint az érdekelt tényezők közreműködésével már a legközelebbi napokban meg is fog alakulni.

A kereskedelmi miniszter kiállításba helyezte, hogy a sójövédéről s a hazai iparnak állami kedvezményekben részesítéséről szóló törvények értelmében mérsékelt áron adott iparsó az államvasutak által, legalább tízezer kilogrammért való díjfizetés esetén, szállítási díjkezdvezményben részesül. Hogy e díjkezdvezmény élvezeti czélokra szánt sónál igénybe ne vétethessék s csak azok rendelkezésére álljon, kik mérsékelt áru iparsó igénybevételére engedélyt nyertek: utasítást nyertek a bányá- és szénbányák, melyeknél iparosok és gyárosok részére mérsékelt áru iparsó van kiutalványozva, hogy a só kiszolgáltatása alkalmával, ha az legalább száz méter-mázsát, illetve teljes vasuti kocsi rakományt tesz, kívánatra bélyegmentesen igazolványt állítsanak ki, melyben az engedélyes neve, az iparsó mennyisége s a leadási állomás ki legyen tüntetve. Ezen igazolvány minden egyes eladásnál a fuvarlevélhez ragasztandó.

és ismét elsötétednek. Ez persze nagyban növeli a bálmulók számát. E reklámnak különben megvan az a haszna legalább, hogy az illető utcát megvilágítja.

Iszákosság az állatok közt. Hogy a mi négy-lábú lakótársaink a szeszes italokat nemcsak megszokják, de meg is kedvelik, eléggé tudvalevő. A mennyiben a választás módjukban van, a juhok, szamarak és kecskék a bórna adnak előnyt, melynek élvezete őket nagyon komikusokká teszi, míg a szarvasmarhák, lovak és kutyák a sört kedvelik, s ha becsipnek, nagyon bárdolatlanul viselik magukat. A disznók válogatás nélkül esznek és isznak s berugott állapotban is — disznók maradnak. A macska azonban, úgy látszik, legyőzhetetlen ellenszenvvel viseltetik az alkohol iránt, legalább Habs-Randau Róbert, a ki e megfigyeléseket tette, hasztalanul igyekezett a macskákat szeszes italok élvezésére szoktatni. Ellenben az elefántól tudjuk, hogy nagy barátja földijének, a valódi keletindiai araknak, s e tekintetben közel áll a medvéhez, amely fenevad az állatvilág lumpjának nevezhető. Stuckenbergek, aki a maczkót Oroszországból éveken át tanulmányozta, erre vonatkozólag a következőket írja: „Ha hozzá juthat, a medve igazi korbély — de csak a közönséges pálnakát kedveli. Saját növédekemnek a pa-

A földmívelési miniszter, felmerült kérdések folytán, közelebb a megyékhez intézett rendeletében kijelenté, hogy mivel az 1888: VII. t. cz. s az arra vonatkozó végrehajtási rendelet értelmében ott, hol a huszfogyasztás jelentéktelen s közbiztonság hiányzik, se a község, se a mérsáros vágóhid építésére nem kötelezhető: nem képez kihágást ily helyeken a szarvasmarhák a vágóhidon kívül történt levágása, ha egyébként a végrehajtási rendeletben előírt követelményeknek s a fennebbi közegészségügyi szabályoknak az illetők eleget tesznek. Tanácsosnak vélné egyébiránt a miniszter, ha a főszolgabírák, az alispán rendeletére, ily községekben, a hol se köz, se magán vágóhid nincs, bekerített s kövel vagy téglával kirakott és tisztán tartható helyet jelölnek ki az állatok vágására.

Wekerle expozéja.

Gyéren látogatott karzatok, de a képviselők csaknem teljes számban való jelenléte mellett tartotta meg mult szombaton Wekerle pénzügyminiszter előre jelzett expozéját. Még meg sem szólt, csak a nevét olvasta a szónokokat szólító jegyző, már is éljenzésben tört ki az egész jobboldal. A bizalomnak ehhez az előleges jeléhez, a mely a miniszter beszéde folyamán több ízben ismétlődött, hozzájárultak az ellenzék különböző árnyalatai is.

A terjedelmes és részletes expozé világos képét nyújtja az állam 1893. évi gazdálkodásának, a melynek vezérőrlve az, hogy a bevételek ok-szerűleg fokoztassanak, a kiadások a szükségnek megfelelően osztassanak be s az állam értelmi és anyagi fejlődésére szolgáljanak.

A rendes kiadások 378 millióval vannak elő-irányozva, azaz 7,6 millióval magasabban, mint tavaly, a melyből 4,6 millió üzemi természetű és 3 millió adminisztratív több kiadás.

A rendes kiadásoknál jelentékeny összeg: 775 ezer forint többlet irányoztatott elő az állam-adósságok törlesztésénél, a melyből 200 ezer forint a földterhermentesítési örök váltásokra esik, ez összeg levén — Wekerle szerint — hivatva az erdélyi részekben esetleg engedélyezendő utólagos kárpótlások egyik fedezeti alapjául szolgálni.

A belügyi tárczával 209 ezer frt a több előirányzat, abból 88 ezer frt közbiztonsági kiadásokra és 10 ezer forint a vidéki színészet emelésére fordítatik. A pénzügyi tárczával több előirányzat 410 ezer frt, melyből 284 ezer frt van előirányozva ama részesedés címe alatt, amely a fogyasztási adókból az egyes községeket beszedési jutalékképpen megilleti. A kereskedelemügyi tárczával 4,16 millió frttal több van előirányozva, amelyből 86 ezer frt esik a posta-takarékpénztárakra, 452 ezer forint a posta-, távirat- és távbeszélő-hálózat kiépítésére, 3,3 millió forint az államvasutak s gyárak üzeme fejlesztésére, 226 ezer frt ipari célokra, az iparnak tervszerű és rendszeres fejlesztés-

annak a helynek környékén, melyet Golgothának tartanak. Champbell és Murray felhívását a kanterburyi érsekkel együtt valamennyi anglikán püspök, kanonok és dékán támogatja. Annyi bizonyos, hogy nevezett uraknak a spekulációja fényesen be fog válni, dacára, hogy a kis telekért annyit fizetnek, mint London legelőkelőbb részében egy házhelyért. Most, hogy a jaffai vasut elkészült, bizonyára ezer meg ezer zarándok fogja fölkeresni ezt a helyet, mely a városon kívül van. Az eddigi szert sir tudvalevőleg bent van Jeruzsálemben s ennek az építendő anglikán templom nagy versenytársa lesz. Ép úgy lehetséges két szent sir is, mint ahogy van már két Gethsemanekert is, a többi duplikaturnál nem is szólván.

Amerikai reklámok. Newyorkban értenek legjobban az ügyes és zajos reklámok csapásához. Legújabbban egy vállalkozó yankee a város különböző helyein 20 méter széles és 27 méter magas óriási táblákat helyeztetett el, melyeken 1457 különböző színű izzólámpa pompázik. A lámpák 2 méter magasságu betűk alakjában vannak elhelyezve s a betűk oly módon csoportosítva, hogy hét külön mondatot képeznek, melyek természetesen valami kakaót vagy más hasonló dolgot magasztalnak. A főzenzert az a körülmény képezi, hogy az egyes mondatok fölváltva ragyognak föl

raszt-lázakban néha megengedték, hogy felhőrpentsen, s ilyenkor mindig kótyagosan, de lehetőleg a hátsó lábain tért haza. A medve tehát az ivók azon derék osztályához tartozik, mely szükség esetén lehetőleg merev tartás által igyekszik legalább a külső látszatot megőrizni. Az emberhez leg hasonlók, mint minden egyben, úgy e tekintetben is természetesen a majmok. Brehm szemtanaként állítja, mint engedi magát erős sörrel leitatni a pávián, mely aztán tökrészeg állapotában az emberek kezébe kerül s másnap reggel a rabság fájdalmai mellett még a katzenjammer minden rémségein is kénytelen átesni. Darwin is ezt írja: „Több majomfaj határozott előszeretettel viseltetik a kávé, tea és szeszes italok iránt; sőt a dohány füstölésében is élvezetet találunk.”

Uri bérkocsisok. A londoni rendőrség a napokban letartóztatott egy bérkocsist, a ki egy utasát megcsalta és bántalmazta. Az eset azért érdekes, mert a kihallgatás alatt kitűnt, hogy a letartóztatott igazi márkai, bretagnei előkelő család sarja, Mac Mahon marsallal rokona. Ez alkalommal azt is konstatalták, hogy a londoni cabmanok közt sok a tiszt, orvos, ügyvéd, van köztük egy lord, egy báró, egy volt parlamenti tag és több egykori pénznagyság.

tésére. A földmívelésügyi tárczánál 637 ezer frttal van több előirányozva, a miből 331 ezer frt esik a lötenyésztes fejlesztésére, 43 ezer frt a gazdasági iskolák fejlesztésére, 29 ezer frt a marhatenyésztes emelésére és 116 ezer frt a vízépítészeti és kulturális célokra. A kultusztárczánál a több előirányzat 282 ezer frt, a melyből 45 ezer frt jut a kisdudóvász özlőjaira és 80 ezer forint többlet a népnevelés elősegítésére. (Ez az egy tétel szerintünk olyan, mely igen szerény az államra háruló nagy nemzeti kulturfeladatokkal szemben.) Az igazságügyi tárczánál a többlet előirányzat 270 ezer forint s végül a honvédelmi tárczánál 229 ezer forint.

Az átmeneti kiadásoknál és beruházásoknál az előirányzott összeg 100.3 millió forint a tavalyi 20.5 millióval szemben, tehát a többlet 79.7 millió, a melyből 1.9 millió beruházás és 77.8 millió pedig valóságos átmeneti kiadás, a melyet jobbra a valutarendezéssel s a pénzveréssel előálló operáció tett szükségessé.

Az átmeneti kiadásoknál szerepel mint többlet előirányzás 50 ezer forint petroleumforrások kutatására, 2.6 millió a tisztviselők fizetéseinek szabályozására, 1.35 millió a vasuti kocsipark kiegészítésére, a melylyel a forgalomban előálló és panaszkodók okot adó hiányon teljesen segítve leend.

A rendes bevételek főösszege 402.2 millió a tavalyi 391.7 millióval szemben. Az átmeneti bevételek 83 millióval irányoztattak elő a tavalyi 6 millióval szemben, a minek magyarázatja szintén a valutarendezéssel s az új pénzek verésével előálló forgalmi bevételben van.

A bevételek előirányzatának realitására felemlíti a miniszter, hogy az egyenes adók 93-ban 5.3 millióval vannak alább előirányozva, mint az 1892. évi tényleges eredmény és a fogyasztási adók 10.3 millióval alább. Ebből kettő tünik ki és pedig először, hogy az előirányzat szolid, realis, és másodsor, hogy a tervbe vett adóügyi reformnak éppen nem célja az adózó közönségnek kiszámányolása.

Végül Wekerle, mint a jövő programját, felemlíti a Vaskapunak középjárata tengeri hajók részére is megközelíthetővé tételét, a néptanítók fizetésének felemelését, a nagy adóügyi reformot, a melynek az az alapföndolata, hogy az önkormányzati tevékenységnek még fokozottabb mértékben legyen hely biztosítva s hogy a természet-szerű fejlődésre irható és a törvényben számszerűen megállapítandó többleten túl az adóreform által elért többlet ne az államkincstár jövedelme növelésére, hanem a terhelő közszolgáltatások apasztására fordítottassék.

Ine az expozé dióhéjban, a mely a ház egyhangu helyeslését s a szabadelvűpárt bő tapsait érdemelte ki. Az expozé előterjesztésének napja a szabadelvű párt diadalának napja, a tettek napja, a melyen az ellenzéki rabulizmusnak és szószátyárkodásnak nem jutott szerep.

A trónbeszéd.

A király az osztrák delegációt hétfőn délben 12 órakor, a magyar 1 órakor fogadta. Az osztrákok részéről Chlumetzky, a magyar delegáció részéről Tisza Lajos gróf üdvözölte a királyt, mire ő Felsége a következő trónbeszédet mondta:

Hűségük, ragaszkodásuk kifejezése őszinte örömmel tölti el szívemet. Fogadják érte meglehetősen köszönetemet.

A külső helyzet az országos bizottságok utolsó ülészaka óta lényegében nem változott. Viszonyaink az összes hatalmak iránt minden tekintetben barátságosak maradtak s a velünk szövetszött birodalmakkal való bizalomteljes összetartás folyton érvényesíti üdvös hatását a béke fenntartására.

A népek békevágya s az anyagi jóllétéről való gondoskodás tagadhatatlanul mérséklőleg hatnak a nemzetközi viszonyokra s így kormányaim a múlt évben nagyrészt nemzetgazdasági kérdésekre irányozták törekvéseiket, nevezetesen arra, hogy a monarchia kereskedelmi forgalmát hosszabb tartamu szerződések által maradandóbb alapra fektessék, a Németország- és Olaszországgal, Helvéciával és Belgiummal kötött s már életbelépett szerződéseken kívül a Szerbiával

folytatott alkudozások is kielégítő befejezésre jutottak, s remélem, hogy ezen szerződés is mindkét fél javára nemskorára életbe fog léphetni.

A hadsereg és hadi tengerészet költségeinek összegét kormányom a monarchia pénzügyi viszonyainak lelkiismeretes számbavételével az el nem kerülhetett szükség határaihoz szabta. Az emelkedés, mely a múlt évi szükséglethez képest mutatkozik, nem váratlan, mert nagyrészt hadügy-miniszteremnek ismételtén megvitattott oly javaslatából ered, melyeket pénzügyi tekintetből részben el kellett ugyan odáznai, de melyeknek megvalósítása, a haderő fokozatos erősítésének és műszaki tökéletesítésének szempontjából, immár mulhatlanul szükségessé vált.

Bosznia és Hercegovina jövedelmei ez évben is elegendőek lesznek ez országok közigazgatási költségeinek fedezésére, annnyival inkább, mint hogy az ottani közgazdasági élet minden ágában állandó haladás észlelhető.

Bizva azon belátásban és hazafiaságban, melylyel önök feladatuk megoldásához lépnek, munkájuknak legjobb sikert kívánok és mindnyájukat szívemből üdvözölöm.

Különfélék.

Tüzesetek. Kézdi-Vásárhelyt általános rémület keltett az a sok gyújtás, mely itt napirenden van. Szeptember 29-én két óra közben két helyett gyújtottak és már 30-án reggel ismét meggyúlt egy szin. Folyó hó 3-án este pedig egy disznó-öl gyuladt ki. Szerencsére mindenik tüzesetet korán észrevették a szomszédok és azonnal eloltották. Legnagyobb baj az, hogy mind a négy esetben rendőrigel konstatálva van a szándékos gyújtás. A hatóság a fenyegető veszélyre való tekintettel azonnal szigorú vizsgálatot rendelt el a városon, s különösen az I. kerületből minden gyűlékony anyagot kihordatott s ezen kívül az éjjeli őrködsérl is gondoskodva van. Jelenleg éjjelenként 8 rendőr, 8 tűzoltó, 4 csendőr és 10 honvéd tart állandó éjjeli őrséget.

Oktober 6. A Rikán belőli honvéd-egylet az aradi 13 vértanú lelki üdvéért október 6-án — régi szép szokásához híven — az idén is gyűlést mondott a kézdívásárhely-kantai róm. kath. templomban, hova minden lelkes honleányt és honfűt tisztelettel meghív az igazgató választmány. Este közcavacora is lesz.

Gyilkosság. Gaál János dálnoki birtokost hétfőn este, midőn az erdőrl hazament, a falu közelében ismeretlen tettes föbe ütötte. Az ütés oly súlyos volt, hogy néhány órai szenvedés után még azon éjjel meghalt. A tettest nyomozzák.

A körmőczi pénzveredésen jól haladnak a nagy üzem előmunkálatai, úgy, hogy még október hó folyamán meg lesz kezdhető az arany huszkoronásoknak és majdnem egyidejűleg az ezüst egykoronásoknak gyárszerű kiveretése. A pénzügy-miniszter a jövő év folyamán 190 millió koronáértékű pénzeket szándékozik veretni az állam kasszájára, még pedig 20 millió bronzfillért, 40 millió kétfillért, 40 millió tízfillért nikkeltől, 22.5 millió huszfillért nikkeltől, 30 millió ezüstkoronást és 7.5 millió huszkoronást, összesen tehát 165 millió érmét. Ezenkívül már a legközelebbi hónapokban az osztrák-magyar bank számára is fognak a körmőczi pénzveredés aranypénzeket verni; a bank ugyanis előreláthatólag mindenkor aranyrudkészletének 30 százalékát Magyarországon fogja veretni.

A kolera. A fővárosban immár hivatalosan is konstataáltak az ázsiai kolera. Gebhardt Lajos dr. tisztifőorvosnak szombaton délután négy órakor nyújtotta át Pertik Ottó dr. a bakteriológiai vizsgálat eredményéről szóló jelentését. E szerint a Szűcs József teteméből, továbbá a Kontó Dezső és Voszfal István ürlékeiből készült lemezeken olyan baktériumszerű kolóniák képződtek, a melyek semmi kétséget nem hagynak fenn az ázsiai kolera jelenléte iránt. A tisztifőorvos a jelentés kézhezvétele után haladéktalanul részletes előterjesztést tett Kamermayer Károly polgármesternek s aztán vele együttesen felkereste a delegációban időző miniszterelnököt, Szapáry Gyula grófot, a Hungáriában, a ki, a mint megértette a helyzetet, rögtön értekezletet tartott velők. A miniszterelnök, mint belügyminiszter, kijelentette, hogy a járvány elfojtására a maga hatáskörében mindent meg fog tenni s ugyanerre kérte a polgármestert és a tisztifőorvost is, hozzátéve, hogy

a mikor ennek szükségét látják, bármikor és bárhol forduljanak hozzá, hogy őket a szükséges teendőkben támogathassa.

Tüntetés egy főispán mellett. Török Albert, Udvarhelymegye főispánja, hétfőn a délután két órai vonattal érkezett haza Budapestre. Az állomásnál több százra menő polgárság szünni nem akaró éljenzessel fogadta. Beszédet Soó Gáspár tanár intézett hozzá a töle megszokott ékes-szólással, kifejezést adva a polgárság változatlan bizalmának. Kilencz iparos-társulat lobogók alatt indult előre, a zenekar Rákóczy-indulója mellett. Erre a főispán fogata következett, mire véget nem érő kocsisor pártkülönbösg nélküli polgársággal folytonos lelkes éljenzés mellett lakására kísért a főispánt.

Vállalkozók figyelmébe. A m. kir. brassói 24. honvéd-gyalogezred Kézdi-Vásárhelyen állomásozó 3-ik zászlóalja részére 1893. évi január hó 1-től ugyanez évi december hó végéig terjedő idő alatt szükséges alább megjelölt élelmi cikkek szállítására névze pályázatot nyit az étkezési bizottság. Szállítandók a következő cikkek: Rántásliszt 2000 kilogramm, laskaliszt 500 kg., rizs 1500 kg., buzakása 600 kg., zsir 1000 kg., só 1800 kg., bors 12 kg., paprika 20 kg., babérlevél 2 kg., bab 5000 liter, burgonya 100 hektó, köleskása 5 hektó, köménymag 50 liter, hagyma (vörös) 500 kiló, fokhagyma 30 kiló, zöldség 500 kiló, eczet 1000 liter, tojás 1000 db., árpakása 200 kiló, tarhonya 200 kiló, káposzta (savanyu) 800 kiló. Szállítani vállalkozók — az erre vonatkozó hirdetmény szerint — a szállítási kereset 3 százalékát képviselő zárt ajánlatokat folyó évi október hó 30-án délelőtt 11 óráig az egyes cikkek minőség szerint való bemutatása mellett, melyhez az egyes árak is csatolandók, adják be. Később beérkező ajánlatok figyelembe vehetők nem lesznek. Azon ajánlatokat tevők, kiknek ajánlataik elfogadtnak, kötelesek lesznek a beadott bántépénzt a kereseti összeg 5 százalékának megfelelő biztosítékra kiegészíteni.

Vád alá helyezett ügyvédek. Az aradi ügyvédi kamara, mint írják, vád alá helyezte Szűcs, Papp és Trucsá oláh ügyvédek az 1874. 34. törvény-cikk 68. és 69. paragrafusai alapján esküszegés és hazaárulás miatt.

Megőrült herceg. Bécsből jelentik, hogy Koburg Pedro herceg, Agost herceg 25 éves fia, az utolsó braziliai császár unokája, hirtelen megőrült és rohamában hétfőn délután a bécsi Koburg-palota negyedik emeletéről le akarta magát vetni az utcára. A fiatal herceg már egy idő óta buskomorságban szenvedett s az a rögeszme kezdett benne meggyökerezni, hogy ő a braziliai császár. Családja aggodva látta betegségé fejlődését s már konzultált is több híres orvossal, a kik azt ajánlották, hogy a herceget elmeegógyító intézetbe kell szállítani. Ezt azonban megelőzte a hétfői katasztrófa. A palotában a hercegen kívül senki más nem volt, mint a cselédség, a családtagok mind külföldön időznek. A herceg rohama azzal kezdődött, hogy elkezdett fotográfákat mosogatni s a vizet kiöntögette az utcára, a járókelőkre. Azután bezárkózott s le akart ugrani a negyedik emeletről. A cselédek hiába könyörögtek, hogy eressze be őket. Ekkor értesítették a rendőrséget és a tűzoltóságot értesítették s az utóbbiak mentő-polyvakkal vették körül a palotát, hogy a herceg agyon ne zuzza magát, ha leugrik. Erre azonban nem került a sor, mert sikerült nagy nehezen mégis rábírnai az örültet, hogy az ajtót kinyissa. Ekkor már teljesen nyugodt volt. Levezették s azt mondták neki, hogy kocsizni viszik. Engedelmeskedett s csak akkor hökkent meg, mikor lenn a kocsinál az ápolókat meglátta. De az után mégis rávették, hogy beüljön a kocsi, mely a döblingi elmeegógyító intézetbe szállította. Nyugodtan viselte magát, csak arra kérte az orvosokat, hogy hívják el szüleit, a kik Svájcban vannak.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén

1892. október hó 4-én.

Magyar aranyjáradék 6%	—
Magyar aranyjáradék 4%	103.08
Magy. papírjáradék 5%	107.85
Magyar vasuti kölesén	102.10
M. keleti vasuti államköt. I. kibocs.	118.—
M. keleti vasuti államköt. II. kibocs.	—
M. keleti vasuti államköt. III.	111.—
Osztrák járadék papírban	115.50
Osztrák járadék ezüstben	999.—
Osztrák járadék aranyban	106.—
1860. államsorsjegyek	137.51
Osztrák-magyar bank részvény	962.—
Magyar hitelbank részvény	325.—
Osztrák hitelintézet részvény	140.—

Magyar földterhermentesítési kötvény . . .	137.50
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal . .	94.75
Temes-bánati földterherm. kötvény . . .	93.75
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal . . .	—
Erőltéti földterhermentesítési kötvény . .	139.—
Horvát-szlavon földterherment. kötv. . .	280.—
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény . . .	843.50
Magyar nyaralás-sorsjegyközlésén . . .	137.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy . .	128 —
Ezüst	—
Os. és kir. arany	9.59
20 frankos arany	9.49
Német birodalmi márka	55.12
London (2 havi váltókért)	151.49
20 márka arany	1.74

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Dobay János.

Kiadó lakás.

A kézdivásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár épületének földszinti helyisége a hozzátartozó mellék-épületekkel és helyiségekkel együtt haszonbérbe adandó.

Értekezhetni Dávid Gyulánál.

1—5

KATHREINER

Kneipp-malata-kávéja.

Csakis ezzel a védjeggyel valódi Utánzásoktól óvakodjunk.

Felülmulhatatlan kávépótlék.

Kapható mindenütt.

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

Menetrend.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1891. október hó 1-től.

Allo m á s o k	Vegyes vonat	Sze-mély-vonat	Gyors-vonat	Allo m á s o k	Vegyes vonat	Sze-mély-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő) (érk. ind.)				Medgyes (ind. regg. 10.09	éjjel 12.53		
Brassó (vendéglő) (érk. ind.)	regg. 4.20	este 7.23	d. u. 2.48	Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Szében felé) (érk. ind.)	" 10.31	" 12.53	
Botfalva " " 4.48	" 7.47			" " 10.47	" 1.18		
Földvár " " 5.07	" 8.03			" d. u. 12.28	" 2.49		
Mogyorós " " 5.26	" 8.23			" " 1.08	" 3.47	este 8.07	
Apáca " " 5.42	" 8.37			Nagy-Enyed (érk. ind.)	" 1.35	" 4.07	
Köpecz " " 6.02	" 8.57			Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé) (ind. " 2.21	" 4.40	" 8.00	
Agostonfalva " " 6.09	" 9.04			" " 2.31	" 4.52		
Alsó-Rákos " " 6.26	" 9.20			Gyéres (elágazás Torda felé) (érk. " 3.08	" 5.20		
Homoród " " 6.55	" 9.46			" (ind. " 3.18	" 5.26		
Kacza " " 7. " 9.59				Kolozsvár (vendéglő) (érk. " 5.14	regg. " 11.00		
Bene " " 7. " 10.20				" (ind. este 6.08	" 7.40	" 5.30	
Erkel " " 7.52	" 10.36			Nagy-Várad (vendéglő) (érk. " 10.44	" 11.51		
Héjastalva (elág. Udvarhely felé) " " 8.23	" 11.03			" " 11.04	" 12.09	" 2.18	
Szegesvár (vendéglő) (érk. ind.)	" 8.46	" 11.19		Budapest (ind. regg. 6.35	" 8.40	regg. 7.30	
	" 8.53	" 11.29					

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdivásárhely indul reggel 4.30 d. u. 11.00	Brassó indul reggel 5.20 regg. 8.50 d. u. 3.10
Imetshely " " 4.47 " 1.37 " 5.17	Szász-Hermány " " 5.39 " 9.09 " 3.29
Páva Zabola " " 5.04 " 1.44 " 5.34	Prázsmár " " 6.01 " 9.31 " 3.53
Kovácsza " " 5.26 " 2.16 " 6.06	Kökös " " 6.14 " 9.44 " 4.06
Barátos " " 5.46 " 2.41 " 6.36	Uzon " " 6.27 " 9.57 " 4.23
Nagy-Borosnyó " " 6.01 " 2.56 " 6.51	Kilyén " " 6.42 " 10.12 " 4.38
Eresztvény " " 6.18 " 3.13 " 7.03	Sepsi-Szentgyörgy " " 7.04 " 10.32 " 5.03
Sepsi-Szentgyörgy " " 6.53 " 3.53 " 7.48	Eresztvény " " 7.31 " 10.59 " 5.31
Kilyén " " 7.03 " 4.03 " 7.58	Nagy-Borosnyó " " 7.49 " 11.17 " 5.53
Uzon " " 7.17 " 4.19 " 8.12	Barátos " " 8.13 " 11.41 " 6.22
Kökös " " 7.30 " 4.32 " 8.25	Kovácsza " " 8.40 " 12.08 " 6.40
Prázsmár " " 7.47 " 4.51 " 8.47	Páva Zabola " " 8.53 " 12.21 " 6.53
Szász-Hermány " " 8.07 " 5.14 " 9.07	Imetshely " " 9.08 " 12.36 " 7.08
Brassó ér. délután 8.25 " 5.32 este 9.25	Kézdivásárhely ér. reggel 9.26 d. u. 12.54 este 7.26

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely